

Dr. Mustafa ERÇAKICA

**SİLAHLI ÇATIŞMA VE
İÇ KARIŞIKLIK SONRASI DÖNEMLERDE
İNSAN HAKLARININ KORUNMASINDA
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'İN ROLÜ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR	XV
GİRİŞ	1

ÖN BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUKTA SİLAHLI ÇATIŞMALAR VE İÇ KARIŞIKLIKLAR

A. Uluslararası Hukukta Silahlı Çatışma Türleri	12
1. Uluslararası Silahlı Çatışmalar	13
a. Uluslararası Silahlı Çatışmaların Tanımlanması ve Nedenleri	13
b. Uluslararası Silahlı Çatışmalarda Uygulanacak Kurallar ve Bu Çatışmaların Sona Ermesi	21
2. İç Silahlı Çatışmalar	26
a. İç Silahlı Çatışmaların Tanımlanması ve Nedenleri	27
b. İç Silahlı Çatışmalarda Uygulanacak Kurallar ve Bu Çatışmaların Sona Ermesi	34
B. Uluslararası İnsancıl Hukuk Kurallarında Bireyler, Hedefler ve Silahlar	37

1. Silahlı Çatışmalarda Bireylerin Hukuki Statüsü	38
2. Silahlı Çatışmalarda Sivil Unsurların ve Askeri Hedeflerin Hukuki Durumu.....	49
3. Uluslararası İnsancıl Hukuk Kurallarının Niteliği ve Yarattığı Koruma	55
4. Silahlı Çatışmalarda Kullanılacak Silahlara İlişkin Kurallar	69
C. Sınırları Net Olmayan Şiddet Eylemleri Sorunu: İç Karışıklıklar ve Terörizm	78
1. İsyân ve İç Karışıklıklar	78
2. Terörizm, Yerel ve Küresel Etkileri.....	82
D. Suriye Krizinin Silahlı Çatışmalar Hukuku Bakımından İncelenmesi	90
1. Suriye Krizi ve Şiddet Olaylarının Nitelendirilmesi.....	91
2. Suriye’de İhlal Edilen İnsan Hakları ve Uluslararası İnsancıl Hukuk Kuralları.....	97

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇATIŞMA SONRASI DÖNEMLER, BARIŞ İNŞASI VE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

A. Çatışma Sonrası Dönemlerde Barışa Ulaşma.....	104
1. Çatışma Çözümü.....	105
a. Çatışma Çözümü ve Yer Alan Aktörler	107
b. Çatışma Çözümünde Barış Andlaşmaları ve Hukuki Nitelikleri	117
c. Barış Andlaşmalarında Birleşmiş Milletler ve İnsan Hakları	131
2. Barışın Yeniden İnşasında Birleşmiş Milletler	134
a. Barışın Yeniden İnşasının Tanımlanması	134
b. Barışın Yeniden İnşası Sürecinde Yapılması Gerekenler	138
c. Birleşmiş Milletler Barış İnşası Komisyonu	148

d. Birleşmiş Milletler Standartlarında Silahsızlandırma, Terhis ve Yeniden Entegrasyon	153
B. Çatışma Sonrası Dönemlerde Devletin Yeniden İnşası.....	166
1. Devletin ve Milletin Yeniden İnşası.....	167
a. Çöken Devletin Yeniden İnşasında Birleşmiş Milletler'in Rolü	167
b. Anayasanın Yeniden Yapımı ve Birleşmiş Milletler'in Rolü	185
c. Çatışma Sonrası Dönemde Milletin Yeniden İnşası ve Seçimler	194
2. Somut Olay Örneklerinin Yeniden İnşa Süreci Bakımından İncelenmesi	206
a. Ayrımcılığa Dayanan Yönetim ve Yeniden İnşa Örneği: Güney Afrika Cumhuriyeti'nde Yeniden İnşa Süreci ve Birleşmiş Milletler.....	207
b. Kosova'da Yeniden İnşa ve Birleşmiş Milletler Katkıları	224

İKİNCİ BÖLÜM

ÇATIŞMA SONRASI DÖNEMLERDE İNSAN HAKLARININ BİRLEŞMİŞ MİLLETLERCE KORUNMASI

A. Silahlı Çatışmalarda İnsan Hakları Hukuku ve Uluslararası İnsancıl Hukuk Kuralları.....	236
1. Uluslararası İnsan Hakları Hukuku ve Uluslararası İnsancıl Hukuk İlişkisi.....	236
2. Çatışma Sonrası Dönemlerde İhlal Edilen İnsan Hakları ve Buna İlişkin Yükümlülüklerin Askıya Alınması.....	248
a. Çatışma Sonrası Dönemlerde İhlaliyle Sık Karşılaşılan İnsan Hak ve Özgürlüklerine İlişkin Uluslararası Düzenlemeler	249
i. Yaşam Hakkı.....	252
ii. İşkence ve Kötü Muamele Yasağı.....	268

iii. Adil Yargılanma Hakkı	280
iv. Çatışma Durumlarında Yerinden Olma	288
v. İhlaliyle Sık Karşılaşılan Diğer Bazı Hak ve Özgürlükler	297
b. Uluslararası Hukuka Göre Hakların Olağanüstü Dönemlerde Kısıtlanmasına İlişkin Standartlar.....	304
i. Olağanüstü Dönemlerde İnsan Haklarının Askıya Alınması.....	304
ii. Konuyla İlgili Uluslararası Andlaşmalarda Öngörülen Standartlar	308
B. Birleşmiş Milletler Sistemi İçerisinde Çatışma Sonrası Dönemlerde İnsan Haklarını Korumayla İlişkilendirilebilecek Faaliyetleri	312
1. Birleşmiş Milletler'in Çatışma Sonrası Dönemlerde İnsan Haklarının Korunmasında Geleneksel Rolü: Barış Gücü Operasyonları.....	313
a. Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarının Kurulması.....	314
i. Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarının Yasal Dayanağı	315
ii. Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarının Tarihsel Gelişimi ve Özellikleri.....	322
iii. Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarının Görevleri Sırasında Diğer Kurumlarla İlişkisi.....	337
b. Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonları ve İnsan Hakları	343
i. Çatışma Sonrası Dönemlerde Barış Gücü Operasyonlarının İnsan Haklarının Korunmasına Etkisi.....	344
ii. Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarında Uluslararası İnsancıl Hukuk Kurallarının Uygulanabilirliği	356

iii. Birleşmiş Milletler Personelinin Gerçekleştirdiği İnsan Hakkı İhlallerinden Doğan Sorumluluğun Atfedilebilirliği Sorunu.....	363
iv. Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarına Yönelik Eleştiriler ve Brahimi Raporu	375
2. Birleşmiş Milletler'in Çatışma Sonrası Dönemlerde İnsan Haklarının Korunmasında Yeni Eylemleri	384
a. Birleşmiş Milletler ve Terörizmle Mücadele.....	384
i. Terörizm, Teröristler ve İnsan Hakları.....	385
ii. Birleşmiş Milletler Sistemi Çerçevesinde Kabul Edilen Belgelerde Teröre Karşı Mücadele ve İnsan Hakları	393
iii. Terörizme Karşı Mücadele Komitesi'nin Kurulması	398
b. Birleşmiş Milletler Sistemi İçerisinde Kişilerin Zorla Kaybedilmesi ile Mücadele	401
i. Birleşmiş Milletler Sisteminde Zorla Kaybedilmesine İlişkin Düzenlemeler.....	401
ii. Birleşmiş Milletler'in Kosova'da Zorla Kaybedilen Kişiler Sorununu Çatışma Sonrası Dönemde Ele Alması	428

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'İN
ÇATIŞMA SONRASI DÖNEMLERDE
DEMOKRASİNİN TEŞVİKİNE VE GEÇİŞ
DÖNEMİ ADALETİNE ETKİSİ

A. Birleşmiş Milletler, Çatışma Sonrası Dönemlerde Demokrasi ve Adalet	436
1. Demokrasi, Hukukun Üstünlüğü ve Birleşmiş Milletler.....	436
2. Çatışma Sonrası Dönemlerde Demokrasinin Teşviki ve Çatışmaların Önlenmesi	448

3. Birleşmiş Milletler'in Çatışma Sonrası Dönemlerde Geçiş Dönemi Adaletini Sağlamasının Önemi	459
B. Birleşmiş Milletler'in Çatışma Sonrası Dönemde Geçiş Dönemi Adaletini Sağlama Yöntemleri	479
1. Birleşmiş Milletler'in Geçiş Dönemi Adaletinin Sağlanmasında Hakikat Komisyonlarına Başvurması.....	479
a. Geçiş Dönemi Adaletinin Sağlanmasında Hakikat Komisyonlarının Rolü	480
b. Birleşmiş Milletler'in Hakikat Komisyonlarını Kullanması ve El Salvador Örneği.....	493
2. Birleşmiş Milletler'in Geçiş Dönemi Adaletinde Uluslararası Yargıyı Kullanması	507
a. Birleşmiş Milletler'in Ad Hoc Mahkeme Uygulamaları.....	509
b. Birleşmiş Milletler ve Karma Yargı Yöntemi	526
c. Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Ceza Mahkemesi.....	539
SONUÇ	557
KAYNAKÇA	569